

Решението за Косово без резолуција на ООН, кое со себе би повлекло унилатерално признавање од западните земји, би било голем проблем за Европа. Ако Русите навистина го употребат ветото како што се закануваат, пред голем тест ќе ги стават односите меѓу Вашингтон од една страна и Брисел од друга страна. Косово стана прашање на престиж, експеримент за израмнување на сметките меѓу Истокот и Западот. Двете хемисфери одамна го избраа овој регион како полигон за тестирање и на политичката и на воената моќ на суперсилите. Тука компромис нема.

ПЛАНОТ НА АХТ И БЕЗ РУСКО ВЕТО

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

Во последно време многу се дискутира и се полемизира околу руското вето во ООН при одредувањето на статусот на Косово. Србија во него гледа спас, а косовските Албанци основа за еднострано прогласување независност. Тоа е увертира во голема балканска драма со неизвесен крај. Србија цени дека ветото на Москва ќе биде шанса да се зачува покраината во сопствени рамки.

Сепак, некои воени аналитичари го тврдат спротивното. Руското вето повеќе би и штетело, отколку што би и користело на Србија. Имено, доколку Русија вложи вето, постои голема опасност западните земји на Русија да и возвратат токму преку грбот на Србија. Дел од западните држави индивидуално би го признавале Косово, со што ќе се забрза процесот на стекнување самостојност, без одлука на Обединетите нации.

Она што ќе и остане на Србија е и на таму да ги преповторува меѓународните правила зацртани во Повелбата, кои и така никој веќе не ги почитува и да не

ПРЕГОВОРИТЕ ПРОДОЛЖУВААТ ДУРИ НАЕСЕН!?

Директорот на Форумот за етнички односи, Душан Јањиќ, смета дека нова резолуција за Косово во ООН во моментот не може да биде донесена, заради спротивставените ставови на политичките хемисфери. Таквата клима би траела до есен, кога во септември или во октомври можат да се направат следните чекори. Тоа значи дека следниве месеци меѓународните дипломати ќе треба да пишуваат нов проект за односите меѓу Србија и Косово. Во прилог на тоа ќе биде и новата мисија на светската организација, која има задача да ги процени новите состојби на Косово. Тоа ќе мора да се направи затоа што досега различни

дипломати даваа различни оценки на тамошната ситуација.

Каи Еиде напиша дека Косово ниту одблизу не ги исполнило стандардите кои се бараа од него, додека Јоаким Рикер држи став дека се бележи голем прогрес. Доколку се обединат двете мислења, во тој случај неизбежни се нови преговори за иднината на областа.

ВО СОВЕТОТ ЗА БЕЗБЕДНОСТ

го признае Косово како држава. Се разбира, Белград може да влијае на процесот што помалку држави да го признаат протекторатот, а тоа ќе зависи од умешноста на српската дипломатија.

Сепак, Србија долгорочно ќе биде отсечена од Европа, а на есен, на евентуално преповторени избори, радикалите би имале уште поголем број пратеници со шанса да формираат власт, која ќе го врати целиот регион назад.

РУСКОТО ВЕТО ЌЕ ЈА АКТИВИРА ИДЕЈАТА ЗА ГОЛЕМА АЛБАНИЈА!?

Русија има силни причини да ја брани Србија кога е во прашање Косово. Сега е уште повеќе осоколена, пред сè, поради фактот што само 4 од вкупно 15 членки на Советот за безбедност го под-

пои на Косово? Дали Албанците од регионот можат да покренат иницијативи за поврзување со новата држава? Тие претпоставки и можности Ахтисари веројатно не ги предвидел. Може ли некој потоа да ги запре тие процеси? Ако не во некоја блиска иднина, но за десеттина години неизбежно би се преразгледувала положбата на Албанците во Јужна Србија, Македонија и Црна Гора. Што тогаш? Ахтисари веројатно веќе нема да биде во состојба да одговара за планот, кој би отворил нови Пандорини кутии. Во таков хипотетички распоред на состојбите, две или три балкански држави би можеле да исчезнат од географските мапи. Во краен случај, она што полека, но сигурно се турка за да дојде на зелена маса, е поделбата на протекторатот. Заткулисно, крајната цел на Русија е токму тоа. Тоа била најреалната перспектива. Но, дел од албанските кругови се закануваат дека доколку Москва продолжи со таквата политика и доколку навистина вложи вето во Советот за

Хрватска се подготвува на Косово да преземе стотина претпријатија, а се бори да ја добие и концесијата за изградба на косовскиот дел од автопатот Приштина - Тирана. Во подготовка е и отворање дипломатска канцеларија за врски на Загреб во Приштина, која ќе претставува идна амбасада. Од целата приказна секако е исклучен Белград. Тоа не беше случај со останатите земји во регионот кои, исто така, имаа отворено свои канцеларии на Косово, но со претходна согласност од Белград. Договорот меѓу Приштина и Загреб е постигнат на 13 март, кога во косовската престолнина престојувал 82 директора на хрватски претпријатија. Србија смета дека овој албанско-хрватски проект е нелегален, бидејќи е ставен мораториум на приватизацијата во покраината сè додека не биде утврден нејзиниот статус.

ИСАРИ ПРОПАЃА О ВО ЊУЈОРК!?

држаа планот на Ахтисари на првата седница на претставувањето на документот. Носечката теза на проектот на Финсејт гласи: "Косово не може да се припојува кон друга држава". Некои дипломати го поставија прашањето дали некоја друга држава може да му се при-

безбедност, не би била исклучена можноста за обединување на албанските простори на Балканот во една држава. Тоа е планот "Б" на радикалните албански компоненти. Тој би бил активираан доколку не следува индивидуално признавање на Косово од страна на запад-

ните земји, по евентуалното неизгласување на резолуцијата за независност во Советот за безбедност. Но, сепак тоа е само облик на закана или ултиматум до големите сили. Како и да е, новиот проект е пуштен во оптек - ако има руско вето, нема независност на Косово, туку експресно обединување со Албанија. Ова не е теза на официјалната власт во Приштина, туку на групите произлезени од поранешната ОВК. Моделот би се спроведувал по урнекот на германското обединување по паѓањето на Берлинскиот ѕид, со таа разлика што во косовскиот случај неизбежно би паднала нова крв.

ВОЗДРЖАНИ ЗЕМЈИ ЈА СПАСУВААТ СРБИЈА

Во овој период руската дипломатија има интересен план, кој доколку се реализира, би можело да се избегне ветото во Советот за безбедност. Имено, најмалку седум земји-членки на Советот треба да се спротивстават на предлогот на Ахтисари, а за тоа е доволно само да се воздржат по документот. Доколку привремените држави кои се наоѓаат во тоа тело се натераат да гласаат барем воздржано, Русија не би имала потреба да става вето, со што би ризикувала проблеми со Западот. Резолуцијата повторно би пропаднала. Меѓу актуелните членки се Белгија, Италија, Словачка, Панама, Перу, Катар, Индонезија,

Градоначалникот на градот Химара во Јужна Албанија побара независност на регионот Ворио Епир, населен претежно со грчко население. Ова барање Грците во Албанија го споредуваат со она што на косовските Албанци им го нуди меѓународната заедница. Според градоначалникот, кој по потекло е Грк, секоја област во која живее малцинство има право на самоопределување на својата територија, што во случајот е Ворио Епир во Јужна Албанија. Ако е така, значи ли дека и Македонците во Грција имаат право на самоопределување, по логиката на Гркот, кој беше осуден за сепаратизам од страна на албанските власти.

Анализа

Пред извесно време УНДП спроведе истражување според кое 65 отсто од младите Албанци на Косово никогаш не би се спријатиле со Србин. Истовремено, 25 отсто од младите Срби ја отфрлаат идејата за пријателство со Албанците. Високи 54 отсто од Албанците не сакаат за свои соседи да ги имаат Србите. Податоците го отсликуваат актуелното расположение во протекторатот, а аналитичарите сметаат дека тие водат во насока на поделба на Косово.

Гана, Конго и Јужна Африка. Со оглед на фактот дека Русија и Кина нема да гласаат за документот, на Србија ѝ преостанува да ја обезбеди поддршката уште на пет земји, кои би гласале или против планот или воздржано. Последниве седмици е раздвижена дипломатијата на косовските власти, но и на српските. Кој ќе успее во трката, останува да се види. Србија добила уверување дека неколку од земјите би можеле да гласаат воздржано затоа што искажале големи резерви по планот на Ахтисари. На пример, против менувањето на границите се Индонезија, Гана, Јужна Африка, Конго... Западот сè уште нема доволно аргументи за да ја убеди светската дипломатска јавност во тоа како може Косово да биде единствен таков случај на планетата и од каде е толку сигурен дека тој преседан нема да се повтори на други критични точки во Европа, во Азија, па и во Африка каде што има многу нерешени територијални спорови со одредени области.

ЗОШТО СРБИЈА НЕ ГО ЗАСЛУЖУВА КОСОВО?

Во објаснувањата дипломатите се базираат на одредени факти дека Србија извршила анексија на Косово по стекнувањето на државноста за време на Берлинскиот конгрес во 1878 година, поточно го добила во 1912 година со воена окупација по агресијата врз Отоманското царство. Според објаснувањето, тоа било нелегален чин од аспект на меѓународното право. Србија ги погазила ис-

тите принципи на кои сега се повикува во напорите да го зачува Косово како составен дел од својата територија. Западот констатира дека анексијата на Косово во 1912 година била направена без согласност на населението кое живеело таму и без спроведување референдум. Во тој период на Косово имало само 21 отсто Срби. Србија

веднаш обезбедила меѓународен легалитет за анексијата на Косово, но легитимитетот го немала. Тоа било насилство врз меѓународното право. Втора причина, според која Србија повеќе не го заслужува Косово, е насилството извршено врз човековите права на албанското население кое живее таму. Тоа се случувало континуирано низ целиот XX век. Со овие мислења не само што се согласуваат косовските претставници, туку и голем дел од дипломатите во меѓународната заедница.

Понатаму, една од причините според кои Косово би бил единствен ваков случај во светот е фактот што во поранешната југословенска федерација, покраината не била само субелемент со потполна власт на Србија, туку еден од осумте составни елементи на државата. Привидно, Косово имало слична власт како републиките, вклучувајќи ја и неговата директна претставеност на федерално ниво. Официјално, Косово не можело да има статус на република заради несловенското потекло на мнозинското албанско население. Во таков случај, Југославија не би била држава на јужните Словени, иако Албанците биле побројно малцинство од три народи во федерацијата. Како пример албанските преговарачи ја спомнуваат и Македонија, која била посебна република, иако Србија и неа заедно со Косово ја окупирала и анектирала за време на балканските војни. За време на претставувањето на овие историски елементи (според видувањето на Косоварите), приштинските преговарачи на претставниците од земјите-членки на Советот за безбедност им подариле книги од Тим Џуда и Ноел Малаколм, кои пишуваат во прилог на косовските Албанци. Вршат и видеопрезентации на урнатите цамии, делат фото албуми и слични брошури за страдањата на Албанците под власт на Србија. Се разбира, за ова се одделени многу пари, за кои многумина велат дека доаѓаат од наркобизнисот. Со големи суми се подмитуваат американски, британски, германски, но и исламски членови на влади, кои би лобирале за независност на покраината.

ProMedia

hpstore

ProMedia

...printeri, skeneri, multifunkcionalni uredi, telefaks aparati, kopiri, ploteri, digitalni kameri...

PRODAŽBA I SERVIS

business partner

tel. 02/ 3215980

ProMedia